

VERDWENEN GELDEN VAN DE JOODSE WO II OORLOGSWEZEN

door Riek Levie

Kortgeleden werd dit onderwerp in het dagblad Trouw aan de orde gesteld en later overgenomen in andere dagbladen. Ik ontleen onderstaande regels uit deze artikelen.

Door enige personen die tot de categorie *Joodse Oorlogswezen* behoren, werd in de laatste jaren onderzoek gedaan, waarbij gebleken is, dat er zeer onzorgvuldig en slordig met het beheer van de gelden van de Joodse oorlogswezen is omgesprongen.

De kinderen waar het vooral om gaat, waren in de oorlogsjaren peuters, die uiteraard geen flauwe notie konden hebben van de financiële omstandigheden van hun ouders, die na de oorlog niet terugkwamen.

Deze oorlogswezen werden na de bevrijding op diverse manieren ondergebracht; bij Joodse of bij niet-Joodse pleegouders, of in diverse Joodse kindertehuizen, zoals bv. de 'Bergstichting' en de 'Rudelsheimstichting'. Er waren er nog meer. De toen in het leven geroepen stichtingen en instellingen 'Oorlogspieegkinderen' (OPK) en 'L'Ezrath-Hajeled' (Het Kind ter Hulpe) ontfermden zich over deze oorlogswezen. Over een groot aantal van deze kinderen waren deze instellingen voogd.

Echter, kleine kinderen worden groot en zij gingen de stukjes van de oorlogspuzzel aan elkaar leggen, waarbij allerlei zaken naar voren kwamen, die moeilijk te plaatsen waren.

Wat vooral 'aan het licht' kwam, of beter uitgedrukt: 'niet aan het licht' kwam, waren de financiële omstandigheden van 'deze peuters van in de oorlog'. Want het bleek, dat diverse ouders van deze wezen in 'zeer goede doen' geweest waren, totdat ze weggevoerd zijn, maar de kinderen hebben dit nooit geweten en zoals in Trouw aangehaald werd door Philip Staal: "Ik wist niet beter dan dat mijn ouders arm waren." Deze voogdij-instellingen beheerden nl. ook het vermogen, voor zover aanwezig, van deze voogdijkinderen. Maar, nadat deze 'kinderen' al over hun eigen bezittingen konden beschikken, werden zij over hun financiële situatie niet ingelicht en moesten ze maar zien om zich een toekomst op te bouwen.

Naarmate de leeftijd vorderde en zij probeerden nog meer stukjes in de puzzel te plaatsen, kwamen ze tot de ontdekking dat er beslist nog gelden moesten zijn, die niet uitgekeerd zijn toen ze meerderjarig werden.

JMW (Joods Maatschappelijk Werk) is de rechtsopvolger van de bovengenoemde voogdij-instellingen.

De tegenwoordige directeur van JMW, dhr. Hans Vuijsje, beweert dat er juist zeer zorgvuldig omgegaan is met de vermogens van de Joodse Oorlogswezen. De broers Staal, die zeer intensief onderzoek deden, trekken deze zorgvuldigheid ten zeerste in twijfel, waarbij de econoom prof. Arnold Heertje, na het 'rapport Staal' gelezen te hebben, het standpunt van de heren Staal steunt.

Volgens dhr. Vuijsje zou het maar in een paar gevallen om grotere vermogens gaan. Want, zo stelt hij: "er waren 'helaas' maar weinig vermogende kinderen en het ging om minimale bedragen."

Philip Staal zet hier vraagtekens bij, want deze stelling is nooit onderzocht en dus ook niet bewezen!

Het hierboven in beknopte woorden gestelde probleem en het feit dat dit onderwerp nog nooit is onderzocht, is aanleiding dat diverse van deze oorlogswezen alsnog sterk aandringen op een onderzoek, dat uitgevoerd zal moeten worden door een team van volkomen onafhankelijke personen.

Bezoek de website: www.wezen.org voor meer informatie over dit specifieke onderwerp.

Eljakim (Elja) Alvares Vega z.l.

Elja Vega werd in 1913 te Dordrecht geboren. In 1942 werd zijn studie aan de Landbouwhogeschool in Wageningen onderbroken. Hetzelfde jaar trouwde hij met Mart Wijler z.l. en samen doken zij onder. Elja ging in het verzet, waarbij hij neergeschoten piloten in veiligheid wist te brengen. Ook slaagde hij erin een aanzienlijk aantal Joden te redden. Na de oorlog werkte Elja voor de geallieerde inlichtingendiensten en rondde zijn studie in Wageningen af. In 1947 vertrokken Mart en Elja naar Palestina, het begin van een loopbaan